

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΔΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Φιλοσοφικό και
θεωρητικό πλαίσιο, αρχές δόμησης και
πλαίσιο εφαρμογής του**

**ΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ**

- **Αναγκαιότητα του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ**
- **Που δομείται το Αναλυτικό Πρόγραμμα της ΠΕ/ΕΑΑ;**
- **Πού αποσκοπεί;**
- **Κεντρικός Σκοπός**
- **Βασικές έννοιες**
- **Αρχές δόμησής του**
- **Παιδαγωγικές Τεχνικές-Διδακτική Μεθοδολογία**
- **Αξιολόγηση**
- **Βασικές επισημάνσεις**
- **Διδακτικό υλικό**

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ – ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Έμφαση κυρίως σε καθοδηγούμενα περιβαλλοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις δεν ανταποκρίνονταν στις ανάγκες της κυπριακής εκπαίδευσης και των ιδιαιτεροτήτων των σχολικών μονάδων.
- Απουσία θεμάτων της αειφόρου ανάπτυξης, παγκόσμιου αλλά και εθνικού ενδιαφέροντος, (αειφόρος παραγωγή και κατανάλωση, αειφόρος τουρισμός, ερημοποίηση, φτώχεια-περιβαλλοντικοί πρόσφυγες) καθώς επίσης και αδυναμία για ουσιαστική και ολιστική θεώρηση των διαφόρων ζητημάτων.
- Έμφαση στο γνωστικό τομέα και απουσία: α) διαμόρφωσης ενός αξιακού κώδικα στη βάση της κοινωνικής αλληλεγγύης και οικολογικής ακεραιότητας, β) ενεργός συμμετοχή και δράση σε επίπεδο σχολείου και κοινότητας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- Περιορισμός στην εξέταση των φυσικών διαστάσεων του περιβάλλοντος, Παραγνωρίζοντας τις κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις των θεμάτων του περιβάλλοντος και της αειφορίας.
- **Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΜΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΘΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΥΝ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ.**
- Προέκυψε από τη βάση των εκπαιδευτικών μετά από 10 χρόνια εφαρμογών της ΠΕ στα σχολεία.

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;

Σε σχέση με τις διεθνείς εξελίξεις

- Η ανάδειξη της έννοιας της Αειφόρου Ανάπτυξης ως θεμελιώδους έννοιας σε όλα τα επίπεδα της ζωής.
- Η μετάβαση από την ΠΕ στην ΕΑΑ και η έμφαση στη δράση και στη συμμετοχή.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Δεκαετία της Unesco για την ΕΑΑ (2005-2015).
- Στρατηγική για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (2005).
- Βελγική Προεδρία 2010: ΕΑΑ και συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Τα ερευνητικά αποτελέσματα και οι διαπιστώσεις της επιστημονικής κοινότητας για την ανάγκη στροφής σε νέα μοντέλα εκπαίδευσης για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη που θα προσβλέπουν στην κοινωνική αλλαγή.
- Το ζητούμενο δεν είναι απλά η γνώση, αλλά ο ενεργός πολίτης στα πλαίσια της υιοθέτησης αειφόρων μοντέλων ζωής.

ΠΟΥ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΑΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕ/ΕΑΑ

Στη φιλοσοφία του ενιαίου, ανοικτού και ευέλικτου πλαισίου

- Είναι ενιαίο και κοινό για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες με τη λογική ότι η φιλοσοφία της ΠΕ/ΕΑΑ, οι προσανατολισμοί και οι επιδιώξεις της αποτελούν βασικό ζητούμενο για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης.
- Το κάθε σχολείο έχει την ευχέρεια και τη δυνατότητα να προσεγγίζει τα ζητήματα του περιβάλλοντος και της αειφορίας με γνώμονα τις δικές του ανάγκες και επιδιώξεις.

Το σχολείο λειτουργεί ως ένας οργανισμός που εξελίσσεται αναδομείται, ανανεώνεται και στοχεύει στην ποιοτική αναβάθμιση του ίδιου και της κοινότητας, αλλά και στην εξέλιξη των μαθητών, αλλά και των εκπαιδευτικών.

**ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ: ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ,
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ, ΣΧΟΛΕΙΟ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ**

**ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ ΤΟ ΝΕΟ ΑΠ για
την ΠΕ/ΕΑΑ**

Προσβλέπει

στον ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΤΩΝ μαθητών/τριών

Μέσα

από τη διαμόρφωση του Αειφόρου Σχολείου

Κεντρικός Σκοπός του Προγράμματος είναι:

Η ανάπτυξη ενός αειφόρου σχολείου, ικανού να προχωρήσει στη διάπλαση αυτόνομων και ενεργών πολιτών (ανδρών και γυναικών) στο πλαίσιο μιας εκπαίδευσης κοινωνικής-κριτικής, δημοκρατικής και απελευθερωτικής, ενδυναμωτικής, προσανατολισμένης στις αξίες και στη βάση της σύζευξης των φυσικών με τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες αλλά και τις τέχνες έτσι ώστε:

- να είναι περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι,
- να κατέχουν τη σχετική γνώση
- να συνειδητοποιούν τη σοβαρότητα των ζητημάτων
- να διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες και τη θέληση προκειμένου να γίνουν παράγοντες αλλαγών στην κατεύθυνση της επίλυσης τους.

- να διερευνούν και να σκέπτονται κριτικά,
- να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους,
- να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων,
- να παρεμβαίνουν δυναμικά και δημοκρατικά στα κοινωνικά δρώμενα με στόχο τις αλλαγές που απαιτούνται για τη διαμόρφωση συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης.

- να έχουν οράματα, ικανότητες και αξίες που θα τους βοηθούν να διαπραγματεύονται και να σχεδιάζουν ατομικά και συλλογικά τους κοινωνικούς όρους της αειφορίας

A) ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

«Η ανάπτυξη είναι αειφόρος όταν ικανοποιεί τις σύγχρονες ανάγκες χωρίς να μειώνει τις δυνατότητες των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους» (WCED, 1987, p.43)

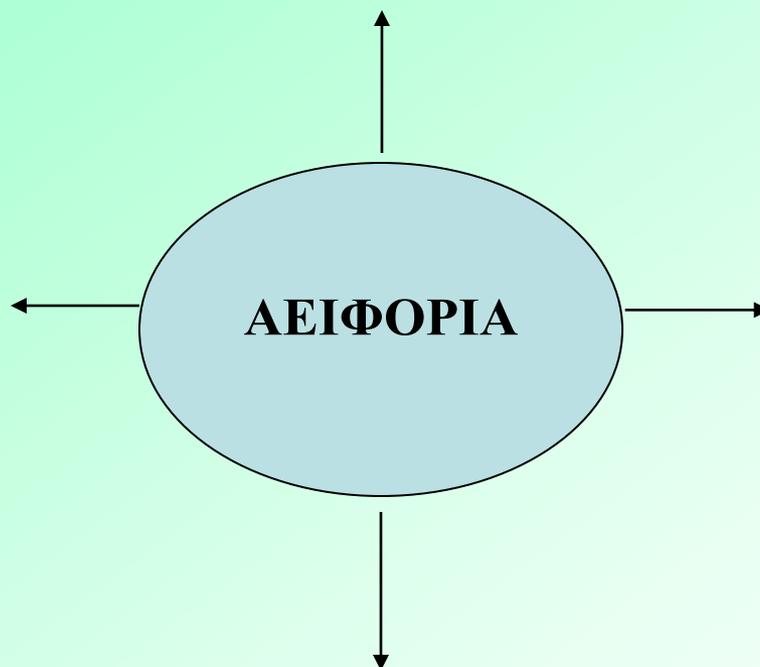
« Η ανάπτυξη είναι αειφόρος όταν βελτιώνει την ποιότητα ζωής στο πλαίσιο των ορίων που θέτει η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων που υποστηρίζουν τη ζωή» (IUCN/UNEP/WWF, 1991, p.8)

Δύο ορισμοί που ο ένας συμπληρώνει τον άλλο. Ο ένας αναδεικνύει τη διαγενεαλογική αλληλεγγύη και υπευθυνότητα και ο άλλος περιλαμβάνει την περιβαλλοντική διάσταση (Jacobs, 1999)

**Πολιτιστική
Αειφορία**

**Οικολογική
Αειφορία**

**Κοινωνική
Αειφορία**

**Οικονομική
Αειφορία**

Ο περιβαλλοντικός γραμματισμός στην ουσία αναδεικνύει το ρόλο και τη συμβολή που το σύνολο των επιστημονικών πεδίων μπορούν να έχουν στην προώθηση των θεμάτων της Αειφόρου Ανάπτυξης και του περιβάλλοντος όπως επίσης βρίσκεται σε συνάφεια με τη βασική επιδίωξη του που είναι η δράση και η συμμετοχή των πολιτών

Λειτουργικός Περιβαλλοντικός Γραμματισμός: Ικανότητα αποκωδικοποίησης του φυσικού κόσμου-γνώση. (Αναπτύσσει τη γνώση σε σχέση με το τι είναι περιβάλλον και ποια είναι τα στοιχεία που το αποτελούν)

Πολιτιστικός Περιβαλλοντικός Γραμματισμός: Συμβάλλει στην κατανόηση και στην αναγνώριση της σημασίας του περιβάλλοντος στον ανθρώπινο πολιτισμό.

Το περιβάλλον αντιμετωπίζεται μέσα από μια κοινωνικά δυναμική προοπτική.

Κριτικός Περιβαλλοντικός Γραμματισμός: Παρέχει τη δυνατότητα της σε βάθος διερεύνησης των καταστάσεων, της αναζήτησής πέρα από τα φαινομενικά και της κατανόησης των παραγόντων που μπορούν να συμβάλουν στην περιβαλλοντική αλλαγή, μέσα από πράξεις και συγκεκριμένες ενέργειες.

ΤΙ ΤΕΛΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ;;;

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΣΤΟΧΕΥΕΙ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ «ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ» ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΚΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΒΑΣΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΘΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΘΕΙ Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗ ΒΑΣΗ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΕΝΗΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Βασίζεται :

ΌΧΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΩΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

ΑΛΛΑ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

Ζητούμενο δεν είναι να γνωρίζουμε τι να κάνουμε για ένα πρόβλημα μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές

Η γνώση μέσα από το αειφόρο σχολείο δεν είναι τελεσίδικη, τίθεται υπό αμφισβήτηση και στηρίζεται στο διάλογο (επικοινωνία)

Τα προβλήματα ως αντιφατικά και πολύπλοκα δεν μπορούν να επιλυθούν μόνο μέσα από την Επιστήμη και την Τεχνολογία-Υπόκεινται σε διαπραγματεύση-καλύτερες δυνατές επιλογές ανάμεσα στις διάφορες εναλλακτικές προτάσεις

Όχι απόκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, καθοδηγούμενων στόχων και προκαθορισμένων επιλογών αλλά...

Ενίσχυση των δυνατοτήτων των μαθητών για κριτική εξέταση των όσων λένε οι ειδικοί, διερεύνηση και ανάλυση των ποικίλων ιδεών, διερεύνηση των διλημάτων και αντιθέσεων που ενυπάρχουν με στόχο την αειφορία

Εμείς ως εκπαιδευτικοί:

α) να κατανοήσουμε τι θέλουμε να μεταβιβάσουμε,

β) Πώς θα το μεταβιβάσουμε;

γ) γιατί το μεταβιβάζουμε;

Πώς λειτουργεί το σχολείο ως φορέας κοινωνικής και περιβαλλοντικής αλλαγής;

- Το σχολείο προσβλέπει στη διαμόρφωση μιας νέας παιδαγωγικής και κοινωνικής κουλτούρας
- Πέρα από αλλαγές στο ίδιο το περιεχόμενο προσβλέπει και σε αλλαγές στη διαδικασία
- Από τη μεταβιβαστική στη μετασχηματιστική μάθηση
- Αλλαγές «δευτέρου βαθμού» (αλλαγές στην κουλτούρα και τη δομή του σχολείου και όχι συγκεκριμένες και προκαθορισμένες επιλογές)
- Απελευθερωτική μάθηση η οποία στοχεύει στη «σχολική ανάπτυξη» και όχι στη «σχολική αποτελεσματικότητα»

ΤΟ ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

**ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΥ ΘΕΤΕΙ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΗ:**

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΑΤΟ ΜΟΥ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΝΑ ΖΩ ΚΑΙ ΖΩ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΩ

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΑ ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

**ΕΊΝΑΙ Η ΑΛΛΑΓΗ ΚΟΥΤΟΥΡΑΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ, ΕΙΝΑΙ Η ΑΛΛΑΓΗ
ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥ, ΤΩΝ
ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΤΟΥ**

ΤΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΤΕΙ;

Συνολική αναδόμηση του σχολείου:

Στο παιδαγωγικό (αλλαγή παιδαγωγικών και διδακτικών προσεγγίσεων)

Στο οργανωσιακό/τεχνικό (αξιοποίηση του σχολείου ως παιδαγωγικού και εκπαιδευτικού εργαλείου)

Στο κοινωνικό επίπεδο (ανάπτυξη εξωτερικών σχέσεων και δικτύων συνεργασίας με όσο το δυνατό περισσότερους φορείς)

Πώς αυτό μπορεί να επιτευχθεί;

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αρχή του «ανοικτού σχολείου» και της αποκέντρωσης των σχολικών μονάδων

- Αυτονομία
- Αποκέντρωση των σχολικών μονάδων
- Στόχος η συνέργια και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ίδια τη σχολική μονάδα και την τοπική κοινότητα

Το πρόγραμμα δεν είναι «τυφλοσούρτης», ούτε πανάκεια. Λειτουργεί ως εργαλείο καθοδήγησης όπου το κάθε σχολείο είναι ελεύθερο να αποφασίσει:

- Για το θέμα που θα εξετάσει
- Τις επιδιώξεις του σε σχέση με το θέμα αυτό
- Τις διαδικασίες που θα ακολουθήσει για την εξέτασή του
- Τις παιδαγωγικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που θα εφαρμόσει

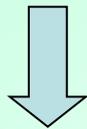
ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Σκέφτομαι Τοπικά-Δρω Τοπικά-Σκέφτομαι Οικουμενικά»

Στα πλαίσια του προγράμματος η επιλογή και οργάνωση του θέματος στηρίζεται:

- Στις ειδικές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες (στο τοπικό και στη συνέχεια στο ευρύτερο πλαίσιο) στις οποίες τα διάφορα ζητήματα εντοπίζονται,
- Στα ιδιαίτερα περιβάλλοντα της περιοχής στα οποία αυτά εξετάζονται,
- Στις δυνατότητες του τόπου που αυτά μελετώνται,
- Στα περιβαλλοντικά ζητήματα που απασχολούν κατά καιρούς την τοπική κοινωνία.

ΤΟΠΙΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

να συνειδητοποιηθεί ο ρόλος και η ευθύνη όλων μας στην προάσπιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής και να γίνει κατανοητή η αλληλοσύνδεση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και η παγκοσμιότητά τους .

ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αρχή «Διαγενεακής Επικοινωνίας και Αλληλεπίδρασης»

Συλλογική-συμμετοχική και συνεργατική μάθηση με όλους τους εμπλεκόμενους στη μαθησιακή διαδικασία:

- Στήριξη από τη Διεύθυνση και δημιουργία δικτύων συνεργασίας με διάφορους φορείς
- Διεπιστημονική συνεργασία των διδασκόντων
- Ενεργός συμμετοχή των γονέων
- Αλληλεπίδραση με τους τοπικούς πληθυσμούς
- Συνεργασία και αλληλεπίδραση με επαγγελματικές ομάδες, κυβερνητικές Υπηρεσίες και Μη-Κυβερνητικούς Οργανισμούς

Αρχή της εμπειρικής και βιωματικής μάθησης

Τα ζητήματα εξετάζονται:

- Με βάση την ηλικία, τις γνώσεις, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες τις ανάγκες των μαθητών/τριών.

Συνδέοντας την τυπική με τη μη τυπική εκπαίδευση:

Μεταφορά της μάθησης πέρα και έξω από το σχολείο:

Βιωματική ενασχόληση

Πειραματική διερεύνηση

Αλληλεπίδραση με το χώρο

Μάθηση μέσα από την προσωπική επαφή

Αξιοποίηση των διαφόρων χώρων ως βασικών εκπαιδευτικών εργαλείων και παιδαγωγικών μέσων π.χ.

α) περιβαλλοντικά πεδία	β) Κέντρα Περ. Εκπαίδευσης
γ) τοπικά εργαστήρια	δ) μουσεία
ε) ιστορικοί οικισμοί	στ) βοτανικοί κήποι-πάρκα

ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Αρχή της Διαθεματικής-Ολιστικής εξέτασης των περιβαλλοντικών ζητημάτων

Η πολυπλοκότητα και η συνθετότητα των περιβαλλοντικών ζητημάτων προϋποθέτει την αλληλοσύνδεση των περιεχομένων μάθησης των γνωστικών αντικειμένων και επιβάλλει τη σύμπραξη των φυσικών, θετικών, κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών καθώς επίσης και των τεχνών για:

- τη διερεύνηση των φυσικών, κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών και ηθικών διαστάσεων ενός ζητήματος.
- την ανάλυσή τους με τρόπο που να επιτρέπει την αναζήτηση επιλογών και λύσεων έτσι ώστε να διαμορφώσουν αειφόρες συνθήκες ζωής κατά τρόπο εποικοδομητικό και δημιουργικό.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΕ ΔΟΜΕΙΤΑΙ ΣΕ **ΥΛΗ** ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΛΛΑ....

ΔΙΑΡΘΡΩΝΕΤΑΙ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ

ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ενέργεια		Φτώχεια
Νερό		Μέσα Μεταφοράς
Δάσος		Παραγωγή και Κατανάλωση
Βιοποικιλότητα		Αστική Ανάπτυξη
Κλιματικές αλλαγές-Ερημοποίηση-Υποβάθμιση εδαφών		Πολιτισμός και Περιβάλλον
Απορρίμματα		Τουρισμός

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ-Αλληλεπιδραστικές-παιδοκεντρικές-διαμορφωτικές

Επίλυση προβλήματος	Ηθικό δίλημμα
Συζήτηση	Καταιγισμός ιδεών
Μελέτη Πεδίου	Προσομοιώσεις
Χαρτογράφηση εννοιών	Παιχνίδια ρόλων
Επισκόπηση	Μελέτη Περίπτωσης
Ανάλυση και διασαφήνιση αξιών	Βιβλιογραφική έρευνα

Αξιολόγηση

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΤΗ ΒΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ

**Το αναλυτικό πρόγραμμα της ΠΕ/ΕΑΑ
στηρίζεται στο σχεδιασμό της
αιιφόρου-περιβαλλοντικής
εκπαιδευτικής πολιτικής του
σχολείου η οποία διερευνάται και
μελετάται μέσα από τις θεματικές
ενότητες του Αναλυτικού
Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ**

Η ΠΕ/ΕΑΑ στο Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Η Π.Ε.-Ε.Α.Α., εισάγεται στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα από την Α΄-Στ΄ τάξη:

- με δύο διδακτικές περιόδους από την Α΄-Δ΄ τάξη στο πλαίσιο του μαθήματος Αγωγής Ζωής.
- ως ξεχωριστό αντικείμενο στην Ε΄-Στ΄ τάξη με μία διδακτική περίοδο.

Το μάθημα Αγωγής Ζωής αφορά την εφαρμογή δύο προγραμμάτων σπουδών:

- της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης- Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη.
- της Αγωγής Υγείας.

Η ΠΕ/ΕΑΑ στο Νέο Ωρολόγιο Πρόγραμμα

- Η οργάνωση του διδακτικού χρόνου από την Α΄-Δ΄ τάξη πρέπει να γίνεται με τρόπο που να επιτρέπει την ισότιμη εφαρμογή και των δύο προγραμμάτων σπουδών.
- Το αντικείμενο της Π.Ε.-Ε.Α.Α., συστήνεται όπως το αναλαμβάνει ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός κάθε τμήματος.
- Στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό, ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει το συγκεκριμένο αντικείμενο συνεργάζεται με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό της τάξης για την οργάνωση της πορείας εφαρμογής του αντικειμένου στην τάξη.

Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

- Όλα τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (π.χ. Οικολογικά Σχολεία, Σποράκι, Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον, μαθαίνω για τα Δάση κá) ενσωματώνονται στο Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα της ΠΕ/ΕΑΑ.
- Εάν κάποιο σχολείο θέλει να δηλώσει συμμετοχή σε κάποιο περιβαλλοντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα δικαιούται να το πράξει, δεδομένου ότι οι θεματικές ενότητες που εξετάζει για τη μελέτη του ζητήματος διερεύνησης του σχολείου, συγκλίνουν με τα θέματα του συγκεκριμένου περιβαλλοντικού προγράμματος που αιτούνται.
- Τα παραδοτέα, για τη συμμετοχή του σχολείου σε κάποιο πρόγραμμα, είναι ότι έχει παραχθεί στα πλαίσια των θεματικών ενοτήτων του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ και τίποτα παραπάνω.

ΠΩΣ ΘΑ ΕΦΑΡΜΟΣΘΕΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τι έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα

http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/perivallontiki_ekpaidefsi/index.html

- Αναλυτικό Πρόγραμμα
- Οδηγός του/της εκπαιδευτικού
- Μαθησιακά αποτελέσματα ανά θεματική ενότητα (αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη –μόνο για δημοτική εκπαίδευση στην παρούσα φάση)
- Διδακτικές Τεχνικές (επεξήγηση τους και αναφορά παραδειγμάτων εφαρμογής).
- Ενδεικτικά παραδείγματα εφαρμογής του Αναλυτικού Προγράμματος (βρίσκεται σε εξέλιξη, θα αναρτηθούν παραδείγματα καλών πρακτικών από την Προδημοτική Εκπαίδευση)
- Εκπαιδευτικό υλικό ανά θεματική ενότητα (πηγές, βοηθήματα, ηλεκτρονικό υλικό)
- Χρήσιμο υλικό (πύλες ΠΕ/ΕΑΑ, περιβαλλοντικοί φορείς, βιβλία για τον εκπαιδευτικό)
- Έντυπο αξιολόγησης που θα αφορά την κάθε τάξη
- Κριτήρια για την έκθεση προόδου (αφορά όλο το σχολείο)